

Kipindi cha 4: Kumbukumbu la Torati 5-8

Dkt. Cynthia Parker

Huyu ni Dkt. Cynthia Parker na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hii ni kipindi cha 4 kuhusu Kumbukumbu la Torati 5-8.

Utangulizi

Kwa hivyo leo, tutaanza kutazama Kumbukumbu la Torati 5, 6 na 7. Tutaona ni umbali gani tutafika. Lakini tutakumbuka tu kwamba tulipokuwa tukiangalia kitabu cha Kumbukumbu la Torati, hadi sasa tumeona maelezo mengi yanayohusiana na mahali pa kijiografia kwa mahali ambapo watu wamekuwa -- miji waliyopita, makundi ya watu waliyopita, barabara walizosafiri. Tumekuwa na maelezo mengi ya simulizi ya kihistoria, kwa hivyo wamefika wapi hapo awali ili kuwafikisha walipo sasa. Na tunapoanza Kumbukumbu la Torati 5, tunaingia katika aina mpya kabisa ya mahubiri. Ni mahubiri tofauti ya Musa.

Kumbukumbu la Torati 5:1 na Ulinganisho na Kumbukumbu la Torati 6

Kwa hivyo, hebu tuendeleo na kuanza kusoma Kumbukumbu la Torati 5. Hii itaanza na utangulizi ambao utagwa tena katika sura ya 6. Kwa hivyo, tuna katika Kumbukumbu la Torati 5 mstari wa 1, "Ndipo Musa akawaita Israeli wote akawaambia, 'Shema Israeli.'" Kwa hivyo kumbuka, tumesikia wito huu wa kusikia, kusikiliza, Shema. Tulisikia hilo katika sura ya 4, na kwa hivyo mara nyingine tena, tunapata hilo mwanzoni mwa sura ya 5, Kwa hivyo, "Shema Israeli, sikiliza Ee Israeli, amri na hukumu," tumesikia hili hapo awali, pia. "Ninalolisema leo masikioni mwenu ili mpate kujifunza na kuzishika kwa uangalifu."

Na kisha, tuna maelezo haya ya Bwana akiwasiliana na Musa huko Horebu au Mlima Sinai. Sasa sura ya 6, geuza nami hadi sura ya sita kwa sababu sura ya 6 inaanza kwa njia ile ile, isipokuwa 6 itaipa motisha. Kwa hivyo, ambapo sura ya 5 ni wito huu tu wa kusikia, kusikiliza, na kufanya. Sura ya 6 inaongeza hilo kwa motisha ya kwa nini unapaswa kufanya hivyo. Kwa hivyo, katika sura ya 6, mstari wa 1 unasema, "Sasa hii ndiyo amri, amri na hukumu, ambazo Bwana, Mungu wako, ameniamuru niwafundishe, mpate kuzifanya katika nchi mnayoivukia ili kuimiliki; ili wewe, na mwanao, na mjukuu wako, mpate kumcha Bwana, Mungu wako, na kushika amri zake zote na amri zake ninazokuamuru siku zote za maisha yako, ili siku zako ziongezwe. Ee Israeli, sikiliza na uangalie kuzifanya; upate kufanikiwa, na kuongezeka sana, kama Bwana, Mungu wa baba zako, alivyokuahidi katika nchi ijaayo maziwa na asali."

Kumbukumbu la Torati 5:2 – Ukumbusho wa Kihistoria

Kwa hivyo, ingawa sura zinaanza kwa njia ile ile, sura ya 6 itaendeleza motisha ya sababu. Kwa hivyo, turudi kwenye sura ya 5.

Sura ya 5, kwa hivyo tuna wito huu wa kusikiliza amri na hukumu ambazo Mungu ametoa. Na tunapata simulizi hili dogo la kihistoria ambalo ni kuwakumbusha watu kuhusu mahali amri na hukumu hizi zinatoka. Kwa hivyo, katika mstari wa 2, "Bwana Mungu wetu alifanya agano nasi huko Horebu. Bwana hakufanya agano lake na baba zetu, bali nasi, sisi tunaishi hapa leo."

Sasa hii itarudi kwenye kile tulichokizungumzia pia katika hotuba iliyopita kwa sababu, tena, Musa anazungumza na hadhira yake ya karibu, ambayo imesimama naye kwenye ufuo wa Mto Yordani, Mto Yordani.

Anasema kwamba, "Mungu alitupa hawa, sisi sote tuliosimama hapa Mlima Horebu." Kwa hivyo kihistoria, hapana, ilikuwa kizazi kilichopita; ilikuwa

mababu zao. Lakini tena, tunaona jinsi Kumbukumbu la Torati linavyounganisha vizazi hivi ambapo hadithi ya mababu ni hadithi yao. Wanafaa katika hadithi hiyo na mababu zao ili waweze kuisema kama hadithi yao wenyewe.

Kumbukumbu la Torati 5 na Ulinganisho na Kutoka 20

Kwa hivyo mstari wa 4, "kwa maana Bwana alisema nanyi uso kwa uso mlimani kutoka katikati ya moto, nilipokuwa nimesimama kati ya Bwana na ninyi wakati huo, ili kuwatangazia neno la Bwana. Kwa maana mliogopa moto, wala hamkupanda mlimani. Akasema, Mimi ni Bwana, Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa. Usiwe na miungu mingine ila mimi; Usijifanyie sanamu, wala mfano wake, ulio juu mbinguni, wala chini duniani, wala ndani ya maji chini ya nchi. Usiwasujudie wala kuwatumikia; kwa kuwa mimi Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu, niwapatilizaye wana maovu ya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao; lakini nawaonyesha rehema maelfu wanipendao na kuzishika amri zangu."

Sasa nitasimama hapa. Kwa kweli huu ni marudio ya yale tuliyoyaona katika Kutoka 20. Kwa hivyo, ukirudi nyuma hadi Kutoka 20 na kulinganisha Amri Kumi kama zilivyonukuliwa katika Kutoka 20, utapata kufanana kubwa hapa katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati.

Kuna mambo kadhaa ninayotaka kuyataja ambayo ni ya kipekee kwa jinsi Kumbukumbu la Torati litakavyofundisha sehemu hii. Ingawa moja si lazima iwe ya kipekee, lakini ni ya mada za Kumbukumbu la Torati. Tayari tumezungumzia katika hotuba iliyopita jinsi kuna mada ya agano katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati, kiasi kwamba tunaweza hata kusema kitabu kimepangwa kama mkataba wa kibaraka wa suzerain.

Imesikilizwa kwa Maelfu

Mojawapo ya mambo yanayogusa hilo au yanayotegemea mada hiyo ni hapa hapa katika Amri Kumi. Huu ni mmoja wa nyakati ambapo kama profesa wa Agano la Kale watu husema kwamba Mungu wa Agano la Kale ni mkali sana, mkali na mwenye hasira wakati wote, lakini Mungu wa Agano Jipya amejaa neema. Huu ni mmoja wa mambo ninayopenda kuyaelekeza kwa sababu tunayo katika mstari wa 9. "Usiabudu miungu mingine wala kuitumikia. Kwa maana Bwana, Mungu wako ni Mungu mwenye wivu, anayewapatiliza watoto uovu wa baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao." Na ndiyo, hilo linasikika kama jambo gumu kidogo na gumu kidogo. Neno "chuki" na neno "upendo" mara nyingi linaweza kuwa neno la agano s. Kwa hivyo, chuki si lazima iwe hisia za ndani kama vile wale wanaovunja agano. Kwa hivyo adhabu, athari za kuvunja agano, hupitia kizazi cha tatu na cha nne, isipokuwa hiyo haina kipindi mwishoni mwa sentensi. Inaendelea na kusema, "Lakini huyu ndiye Mungu; ataonyesha fadhili," ambalo ni neno la Kiebrania linaloitwa hesed. Hesed, ambalo ni fadhili-upendo, ni mojawapo ya maneno ambayo hayatafsiriwi vizuri sana kwa Kiingereza. Ni tajiri sana na ya kina. Ni upendo unaoendelea, upendo wa subira, na upendo usiofaa. Ule ambao huwa mwaminifu kwa agano kila wakati. Mungu husemwa kila wakati kuwa na upendo wa hesed. Kwa hivyo, Mungu ni mmoja mwenye kumbukumbu ndefu; ni nani anayejua kwamba amefanya maagano haya na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, na atabaki mwaminifu kwa agano hilo kila wakati.

Na ahadi hiyo, ahadi hiyo ya upendo huo wa kina na wenye kudumu, unaodumu, itaenda kwa maelfu. Sio tu vizazi vitatu, vizazi viwili, au vinne bali maelfu, "kwa wale wanipendao." Na hiyo si lazima iwe upendo wa upendo bali kwa wale wampendao Mungu; Mungu anaendelea kupenda kwa maelfu kwa

njia hiyo . Kwa hivyo, nadhani ni taswira nzuri sana ya jinsi Mungu alivyo na moyo mzuri sana, moyo unaodumu kwa watu wake.

Tofauti ya Shabbat Kulinganisha Kumb. 5 na Kut. 20

Kwa hivyo turudi kwenye Amri Kumi hapa. Kwa hivyo, tuna nukuu hii tena kutoka Kutoka 20; tofauti pekee ni tunapoanza kuitunza Sabato au Sabato, Kumbukumbu la Torati linatoa sababu tofauti ya kwa nini tunapaswa kuitunza Sabato. Kwa hivyo hii inaanza katika mstari wa 12. Inasema, "Shika siku ya Sabato uitakase kama Bwana, Mungu wako, alivyokuamuru. Siku sita utafanya kazi yako yote, lakini siku ya saba ni Sabato ya Bwana, Mungu wako. Siku hiyo usifanye kazi yoyote, wewe, wala mwanao, wala binti yako, wala mtumwa wako, wala mjakazi wako, wala ng'ombe wako, wala punda wako, wala ng'ombe wako, wala mgeni aliye pamoja nawe. Ili mimi, mtumwa wako, na mjakazi wako, nipumzike, kama wewe." Ni orodha iliyojumlisha sana. Sio kichwa cha nyumba tu kinachopumzika; ni kichwa cha nyumba, kila mtu mwingine katika nyumba. Ni ng'ombe, kila mtu anayefanya kazi, riziki. Yote ni uumbaji. Ni pumziko la kila mtu.

"Nawe utakumbuka ya kuwa ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri, na ya kwamba Bwana, Mungu wako, alikutoa huko kwa mkono wenye nguvu, na kwa mkono ulionyoshwa; kwa hiyo Bwana, Mungu wako, alikuamuru uiadhimishe siku ya Sabato."

Sasa badilisha nami, hadi Kutoka 20. Hebu tuone toleo la Kutoka linasema nini.

Hizi si hoja zinazopingana bali ni tofauti; zinaonyesha tu tofauti katika uandishi wa kanuni hizi za sheria. Kwa hivyo katika Kutoka 20, katika mstari wa 8, pia tuna amri, "Ikumbuke Sabato." Katika mstari wa kumi, tuna orodha ya watu, tena, orodha kamili ya watu wanaopata kuitunza Sabato. Na katika mstari wa

11, inasema, "maana kwa siku sita Bwana alifanya mbingu na nchi kuwa bahari na vyote vilivyomo, akastarehe siku ya saba. Kwa hiyo Bwana akaibariki siku ya Sabato, akaitakasa." Kwa hivyo katika Kutoka 20, sababu ya kuitunza Sabato ni kwa sababu ya simulizi ya uumbaji kwa sababu Mungu aliumba, na mwisho wa uumbaji, anaketi kiti cha enzi juu ya uumbaji wake, akiangalia kila kitu kama alivyounda na kusema ni chema. Na ni wazo hilo la kutawazwa kwamba Mungu ndiye mfalme.

Kumbukumbu la Torati 20, ina kumbukumbu zaidi kidogo kwa sababu mlikuwa watumwa na tunakumbuka kurudi Misri wakati kila kitu kilikuwa kimepinduka, sivyo? Mlipokandamizwa, wakati ilikuwa tanuru ya moto ya ukandamizaji, Mungu aliwatoa humo na kuwaweka mahali pazuri. Na kwa sababu hiyo, tutaketi na kuitunza Sabato. Pia ni njia ya kukumbuka kwamba Mungu ndiye aliyeketi juu ya ufalme wake, lakini pia ni njia inayozungumzia kutoka ili watu wakumbuke wakati wote wa historia yao, jinsi Mungu alivyotenda katika historia, jinsi Mungu alivyowapenda hapo awali, hiyo ndiyo sababu ya kupumzika siku ya Sabato na kukumbuka kwamba Mungu ndiye anayesimamia, ambaye anafanya haya yote kwa ajili yetu.

Amri Kumi na Sheria ya Israeli

Kwa hivyo sehemu iliyobaki ya Kumbukumbu la Torati 5 inapitia maelezo ya Amri Kumi. Sasa tumeona kwa muda mrefu sana watu wamesema kwamba Amri Kumi kimsingi ni muhtasari wa sheria zote za Israeli. Kwa hivyo tangu Enzi za Kati, marabi wamegundua kwamba Amri Kumi hufanya kazi kama kategoria kubwa. Tunaweza kuchukua sheria zingine zote 613 katika Biblia ya Kiebrania, na tunaweza kuziingiza ndani ya Amri Kumi wakati fulani au kwa namna fulani. Baadhi ya watu wamechukua wazo hilo na kusema kwamba ni njia nyingine tunayoweza kupanga kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Kwa hivyo, pengine, tulizungumzia katika mihadhara iliyopita, jinsi muundo wa

Kumbukumbu la Torati unavyofanana na muundo wa agano, au tunaweza kuupanga kama kundi la mahubiri ambayo Musa ametoa, au tunaweza kuupanga kihalisi ili tujenge njia yetu hadi kwenye kanuni ya sheria inayoanzia katika sura ya 12.

Tunaweza pia kusema kwamba hapa katika Kumbukumbu la Torati sura ya 5, tunaanza kanuni ya sheria kwa kutaja tena Amri Kumi ambapo maneno 10 au Amri Kumi na kila kitu kinachofuata kinaendana na hilo. Kwa hivyo, kuna watu kadhaa ambao wameandika kuhusu hilo. Kwa hivyo, unaweza kufanya utafiti kuhusu hilo. Ni njia nzuri sana ya kufikiria jinsi kitabu cha Kumbukumbu la Torati kilivyopangwa. Utaona tunapoendelea kwamba sura mbili za kwanza tunapopitia sura za 12, na 13 na 14 zote zinalenga kumwabudu Mungu na Mungu pekee.

Na kisha sura, mara tu tunapofika 19 na kupitia 25, tunaangalia jinsi watu wanavyopaswa kuingiliana katika jamii. Kwa hivyo, imegawanywa vizuri sana, kama vile Amri Kumi zilivyogawanywa. Watu wanapaswa kuingiliana na kuishi vipi mbele za Mungu? Watu wanapaswa kuingilianaje?

Kumbukumbu la Torati 6

Sasa tutaendelea na kuhamia Kumbukumbu la Torati sura ya 6. Tayari tumetaja kwamba Kumbukumbu la Torati 6 linaanza kwa njia inayofanana sana na sura ya 5. Kwa hivyo, pia linarudi kwenye "hizi ndizo amri, hizi ndizo amri," na tunapata wazo kwamba Musa, katika mahubiri haya, anajaribu kuwaelezea watu maana yake kwao, wanapojiandaa kuingia katika nchi hii.

Kwa hivyo, tayari nimesoma mstari wa kwanza na wa pili. Kwa hivyo tuna hotuba ya kutia moyo, motisha iliyo nyuma ya kuzishika amri na amri hizi; ni ili waweze kuingia katika nchi hii ya ahadi na kuishi maisha yaliyotimizwa.

Kumbukumbu la Torati 6:4 – Shema

Ningependa kuzingatia mstari wa 4. Kwa hivyo, inasema, "Sikia Ee Israeli." Kwa hivyo tena, Shema Israeli. Bwana ni Mungu wetu Bwana ni mmoja." Naam, hiyo ni njia moja ya kutafsiri. Hapa kuna Kiebrania, na jambo la kuvutia kuhusu jinsi Kiebrania hiki kinavyoandikwa, ni kwamba hatuna vokali zozote, au si vokali, hatuna vitenzi vyovyote katika sentensi hii. Kwa hivyo, tunahitaji kujua jinsi ya kutafsiri hii, ambayo inafanya sentensi hii maalum kuwa sentensi nzuri sana. Ina maana kubwa na yenye maana nyingi.

Kwa hivyo Shema ni "sikiliza." Israeli ni "Israeli." Tuna Yahweh, "Adonai." Elohenu ni "Mungu wetu," Yahweh tena, na Ehadi ni "mmoja." Kwa hivyo, tunaweka wapi kitenzi?

Tunaweza kusema, "Shema Israeli." Hii ni "Sikiliza Israeli." Ni maneno haya manne ambayo yanatuvutia sana. Tunaweza kuweka "is" mara tu baada ya Yahweh hapa. Kwa hivyo tunaweza kusema, "Yahweh ni Mungu wetu. Yahweh ni mmoja." Tunaweza kusema, "Yahweh, Mungu wetu ni Mungu mmoja." Tukiangalia tafsiri hizi zote tofauti za Biblia, tunaweza kupata njia 8, 9, 10 tofauti za kujaribu kutafsiri mstari huu. Mstari huu ni Shema kama watu wanavyouita sasa, Shema kutoka Kumbukumbu la Torati 6:4. "Shema, Israeli Yahweh Elohenu , Yahweh ehad ." Huu ndio msingi wa ibada ya Kiyahudi. Ulikuwa msingi wa ibada ya Kiisraeli. Upo msingi wa ibada ya Kiyahudi hadi leo. Ni sentensi yenye nguvu na takatifu sana.

Sentensi hii ina tamko thabiti kwamba Bwana, Mungu wa Israeli ni Mungu mmoja. Yeye ndiye pekee. Ndiye pekee ambaye Waisraeli wanapaswa kumwabudu. Hakuna wengine karibu naye. Na kwa hivyo haijalishi tunaweka wapi kwamba " ndio," ina na kwa maneno manne ni wazo la Mungu mmoja

kwamba Mungu ni mmoja. Yeye ndiye pekee, na Israeli ni yake. Kwa hivyo hiyo ni Kumbukumbu la Torati 6:4.

Kumbukumbu la Torati 6:1-15

Sasa tuendeleo kutazama Kumbukumbu la Torati 6 1 hadi 15, kundi hili la sentensi au mistari, kwa sababu hii itaingia mwishoni mwa hotuba. Kwa hivyo, hii ndiyo sehemu nzima ya kwanza ya Kumbukumbu la Torati 6.

Kumbukumbu la Torati 6:5 Amri Kuu Zaidi – Mpende Mungu

Kwa hivyo, baada ya Shema, tunatafakari jinsi ilivyo muhimu kwa watu kukumbuka. Kwa hivyo mistari wa 5, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote ." Sasa huo mistari unaweza pia kusikika unajulikana sana kwako, haswa ikiwa umekuwa ukisoma Agano Jipya sana. Mistari huu unaonekana sana wakati marabi, Mafarisayo, na Masadukayo wanapokuwa na mazungumzo na Yesu kuhusu amri kuu ni ipi. Ah, amri kuu, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote ."

Hata hivyo, kama umezoea toleo la Agano Jipya, kuna neno lililoongezwa na jirani yako kama nafsi yako. Lakini hilo halipo hapa katika Kumbukumbu la Torati 6. Kwa hivyo sehemu hiyo ndogo ya mwisho inatoka wapi? Hilo linatoka katika Mambo ya Walawi 19. Kwa hivyo, katika Mambo ya Walawi 19, tukiangalia maneno haya kwa Kiebrania, neno "nawe utapenda" linaloanza Kumbukumbu la Torati 6:5. Ni mchanganyiko wa kuvutia wa maneno ya Kiebrania ambao unarudiwa mara mbili tu. Nyakati zote mbili ziko katika Mambo ya Walawi. Katika Mambo ya Walawi 19, kuna orodha nzima ya mambo haya yote ambayo watu wanapaswa kufanya kwa sababu Mungu ndiye Mungu wao, na moja wapo ni "mpende jirani yako kama nafsi yako." Na inaanza kama

vile mstari huu unavyofanya. "Nawe utampenda jirani yako," kwa nini? Kwa sababu Mungu ndiye Mungu wako.

Kufikia wakati wa Agano Jipya, watu wamegundua kufanana na lugha hii na kusema: "Amri kuu ni ipi?" Naam, ni hii katika Kumbukumbu la Torati, mpende Bwana Mungu wako kwa kila kitu ulicho nacho, lakini kwa sababu tunampenda Bwana kwa kila kitu tulicho nacho, hiyo ina maana kwamba tunapaswa pia kumpenda jirani yetu kama nafsi zetu.

Kumbukumbu la Torati 6:6 Kuhusu Kufundisha Katika Muktadha wa Familia na Kuweka Alama za Maeneo ya Kimaadili

Kwa hivyo Kumbukumbu la Torati linaeleza kwamba "mpende Bwana, Mungu wako, kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote ." Na katika mstari wa sita, "Maneno haya ninayokuamuru leo, yatakuwa moyoni mwako; nawe uwafundishe wana wako kwa bidii; uyanene uketipo nyumbani mwako, na utembeapo, na njiani, na ulalapo, na uondokapo." Kwa hivyo, haya ni maneno ya merism unapochukua kinyume kabisa, na inamaanisha, na kila kitu kilicho katikati. Kwa hivyo, si tu unaposimama au kutembea. Ni unaposimama, unapotembea, unapolala, unapokula, unapopumua, unapokuwa ndani ya nyumba, na unapokuwa nje hadharani unazungumza na kuwafundisha watoto wako. Kwa hivyo, Kumbukumbu la Torati linasisitiza sana jukumu la mtu binafsi, la wazazi kuwa katika nyumba zao wakiwafundisha watoto wao sheria, amri, na amri ambazo Mungu amewapa.

Anaendelea, "Utayafunga kama ishara mkononi mwako, nayo yatakuwa kama vifuniko vya mbele kwenye paji la uso wako. Utayaandika juu ya miimo ya nyumba yako na juu ya malango yako. Ndipo itakapokuwa Bwana, Mungu wako, atakapokuleta katika nchi uliyowaapia baba zako, Ibrahimu, Isaka, na

Yakobo, ya kukupa miji mikubwa na mizuri, ambayo hukuijenga, na nyumba zilizojaa vitu vizuri, ambazo hukuzijaza , na mabirika yaliyochimbwa ambayo hukuyachimba, mizabibu na mizeituni ambayo hukuipanda, nawe ukala na kushiba, basi jihadhari usimsahau Bwana aliyekutoa katika nchi ya Misri kutoka katika nyumba ya utumwa." Nami nitasimama hapo.

Kwa hivyo, tuna msisitizo mkubwa katika mistari hii na sura ya 6, mistari ya 1-15, Itarudiwa tena katika sura ya 11. Msisitizo uko kwenye kukumbuka. Na kuna maelekezo ya jinsi wanavyoweza kukumbuka. Kwa hivyo, kuna mbinu inayohusika. Kwa hivyo watu wanaambiwa waweke alama kwenye sehemu za chini. Kwa hivyo sehemu za chini ni zile sehemu zilizo katikati. Kwa hivyo, fikiria labda mlango. Kwa hivyo je, mlango umejumuishwa kwenye korido au mlango uko ndani ya chumba?

Kwa namna fulani ni mali ya vyote viwili, na kwa namna fulani si mali ya vyote viwili. Mlango unachukuliwa kuwa mahali pa chini. Ni sehemu hii ya mpito kutoka sehemu moja hadi nyingine. Huelekea kuweka alama kwenye kingo.

Kwa hivyo katika Kumbukumbu la Torati 6 ambapo neno "kumbuka" ni muhimu sana. Kumbukumbu la Torati linasema jinsi unavyoweza kufanya hivyo ni kwa kuweka alama kwenye sehemu za chini. Sawa, kwa hivyo hebu tuangalie sehemu hizo ni zipi. Kwa hivyo, tunapozisoma, tayari tumezungumzia jinsi sheria hizi zinavyopaswa kuwa moyoni mwako, zikiwa zimejikita ndani yako.

"Utavifunga kama ishara mkononi mwako." Mkono wako ni nafasi ya mwisho kati yako na matendo yako kwa watu wengine. Mkono ni wakala wa mwingiliano kati yako na wengine. Kwa hivyo, fungua sheria hii mkononi mwako

ili kukukumbusha unapoingiliana na wengine ni chini ya kanuni za maagizo ambazo Mungu amekupa.

"Ziweke kwenye sehemu za mbele au mbele ya kichwa chako. " Baadhi hutafsiri kwamba "kati ya macho." Ni jambo lisiloeleweka kidogo kuhusu njia bora ya kutafsiri hili, lakini "kati ya macho" hii ingekuwa kama mitazamo yako kuhusu ulimwengu unaokuzunguka. Kwa hivyo, tuna neno la Mungu au maneno haya; yameandikwa moyoni mwako, ndani yako, mkononi mwako unaingiliana na wengine, na kati ya macho yako, kama njia ya kulinda mtazamo wako wa ulimwengu wa nje.

"Pia utayaandika kwenye miimo ya milango ya nyumba yako." Kutoka katika nafasi yako ya faragha, unapoingia mjini na uko katika nafasi ya umma "na kwenye malango ya jiji lako." Kwa hivyo, jiji lako linapohama kutoka kati ya ujirani wako uliopangwa, hadi ulimwengu unaolizunguka.

Kwa hivyo njia ya kukumbuka ni kuashiria kutoka ndani kabisa hadi mahali pa umma ukweli kwamba yote ambayo wewe kama mtu binafsi na kila mtu unayeishi naye anaishi kulingana na sheria ya Mungu. Hiyo ndiyo njia ya kukumbuka.

Kwa hivyo, kama ningekuuliza, ungeelezeaje mistari ya 1-15? Ungesema nini ? Ungeandika nini? Kama tungesema mistari hii, tungeangalia tu kujumuisha Shema, ikijumuisha wazo la kukumbuka, ni mawazo gani muhimu ya Kumbukumbu la Torati 6:1-15?

Huenda ukawa na mawazo machache tofauti. Nina uhakika hakuna kitu kibaya, lakini ningesema mengi yanahusiana na kutosahau Mungu ni nani,

Mungu huyu mmoja. Na kutosahau au kukumbuka ndio kiini cha kile ambacho watu wanapaswa kufanya.

Kumbukumbu la Torati 6:14-15

Kwa hivyo, hebu tuendeleo. Nitasoma kuanzia mstari wa 14. "Usifuate miungu mingine, miungu mingine ya watu wanaokuzunguka. Kwa kuwa Bwana, Mungu wako, yuko katikati yako. Yeye ni Mungu mwenye wivu; la sivyo, hasira ya Bwana, Mungu wako, itawaka juu yako, naye atakufuta usoni pa nchi. Usimjaribu Bwana, Mungu wako, kama ulivyomjaribu kwa Massa." Massa kwa kweli inamaanisha "kujaribu." Hii ni hadithi ambayo ungelazimika kurudi nyuma na kusoma katika Kutoka 17. Ninge kutia moyo ufanye hivyo. Rudi usome kwa sababu kama Musa katika mahubiri anavyowahutubia watu, anazungumzia tukio lao la zamani wanalolijua. Ilikuwa wakati ambapo walikuwa na kiu, walihitaji maji, na walilalamika. Na Mungu anaishia kuwapa maji. Lakini ni wakati wao kusema, Sidhani kama Mungu ana maslahi yetu moyoni. Hili ndilo tukio ambalo Musa analirejelea.

"Mnapaswa kuzishika kwa bidii amri za Bwana, Mungu wenu, na mashuhuda yake, na amri zake, alizowaamuru. Mnapaswa kufanya yaliyo mema na yaliyo sawa machoni pa Bwana, ili iwe vizuri kwenu, mpate kuingia na kuimiliki nchi nzuri, ambayo Bwana aliapa kuwapa baba zenu, kwa kuwafukuza adui zenu wote mbele yenu, kama Bwana alivyosema. Mwanao atakapokuuliza wakati ujao, akisema, 'Ushuhuda na amri na hukumu, ambazo Bwana, Mungu wetu, alikuamuru, zinamaanisha nini?' Ndipo mtakapomwambia mwanao, 'Tulikuwa watumwa wa Farao huko Misri, naye Bwana akatutoa Misri kwa mkono wenye nguvu. Zaidi ya hayo, Bwana alionyesha ishara na maajabu makubwa na ya kuogofya mbele ya macho yetu dhidi ya Misri, Farao, na nyumba yake yote; akatutoa huko ili atulete huku, atupe nchi aliyowaapia baba zetu.'"

Unapaswa kuanza kusikia kwamba kuna jambo linalojirudia hapa, sivyo? Amri na amri ni kwa ajili ya watu ili waweze kuingia na kuishi. Naam, kwa nini wahamasishwe kufuata amri hizi? Kwa sababu Mungu tayari amewakomboa kwa sababu aliwatoa katika hali ya ukandamizaji na kuwapa nchi hii.

Kumbukumbu la Torati 6:14-15 Mungu ni nani na amefanya nini

Katika mstari wa 24, inasema, "Kwa hiyo Bwana alituamuru tuzishike amri hizi zote, tumche Bwana, Mungu wetu, kwa faida yetu sikuzote, na kwa ajili ya uhai wetu, kama ilivyo leo. Itakuwa haki kwetu, tunapozingatia kushika amri hizi zote kwa Bwana, Mungu wetu, kama alivyotuamuru."

Sawa, kwa hivyo tena, kama ningesema, ungeelezeaje Kumbukumbu la Torati 6:14 hadi 25? Ni tofauti kidogo na mistari iliyotangulia. Yote yanahusiana na kukumbuka, lakini sehemu hii ya pili inazingatia sana Mungu ni nani na amefanya nini ili amri na amri hizi ziweze kuwaongoza katika maisha yaliyotimia katika nchi. Sawa, shikilia mawazo haya yote mawili kuhusu dhana ya 6:1-15 pamoja na dhana ya 6:14-25. Tutarudi kwenye hili baada ya muda mfupi kuelekea mwisho wa hotuba.

Kumbukumbu la Torati 7 Wakazi Mbalimbali wa Nchi na Maeneo Mbalimbali

Tutaingia katika sura ya 7 sasa na sura ya 7; Sitaisoma kwa undani sana. Kuna vipengele vya sura ya 7 vinavyofanana sana na sura ya 12. Kwa hivyo tutazungumzia baadhi ya vipengele hivyo mara tutakapofika katika sura ya 12. Lakini nataka kutaja mambo kadhaa. Mojawapo ya mambo magumu kuhusu Kumbukumbu la Torati 7 ni jinsi inavyoanza.

Kwa hivyo katika mstari wa 1, inasema, "Bwana, Mungu wako, atakapokuleta katika nchi unayoingia kuimiliki, na kuyafukuza mataifa mengi mbele yako." Na kisha tunapata orodha. "Wahiti, Wagirgashi, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi, Wayebusi, mataifa saba makubwa na yenye

nguvu kuliko wewe." Hebu tuone hili kwa sekunde. Makundi haya ya watu yana majina. Kwa hivyo, wanapoingia katika nchi hiyo, ni zaidi ya Wakanaani wa kawaida. Kuna makundi ya watu wanaojulikana ambayo yapo, na Kumbukumbu la Torati linanukuu mataifa saba, saba tofauti.

Sasa nilitaka kuzungumzia hili, si kwa upande wa Mungu kuwaambia waingie na kusafisha nchi, tutazungumzia hilo tutakapofika sura ya 12, lakini nataka kugusia ukweli kwamba Kumbukumbu la Torati linawatambua watu waliopo. Kwa hivyo, unakumbuka katika mihadhara iliyopita tulipozungumzia kuhusu nchi ambayo watu wanaingia? Ni nchi yenye utofauti mkubwa. Tuliangalia kwenye ramani na jinsi ilivyopakwa rangi ya kahawia nyeusi sana ili kuonyesha eneo la milimani. Tuliweka hilo kwa kulinganisha na jamii za kando ya mito huko Misri na Mesopotamia. Tulisema, Misri na Mesopotamia, zina ardhi imara sana ambazo zinaweza kusaidia falme kubwa na kuwasaidia watu kuwasiliana, lakini nchi ambayo ni ya milima, ikiwa unaishi juu kidogo ya ukingo, ninakutilia shaka zaidi.

Acha nikuonyeshe picha chache za utofauti wa ardhi ambayo ni nchi ya watu wanaojiandaa kurithi. Kwa hivyo tuna uwanda wa pwani. Hapa ndipo Wafilisti walipoishi katika uwanda huu wa pwani. Unaweza kuona bluu ya Mediterania upande wa magharibi na utambarare wa ardhi katika uwanda wa pwani. Haichukui muda mrefu kupanda milimani. Picha hii inaweza kuwa imeoshwa kidogo kwenye video hii maalum, lakini hii inaonyesha mabonde yenye kina kirefu. Ni eneo la wakulima unaweza kuona kijani kibichi chote. Kuna maji ya kutosha kupanda mazao katika aina hii ya ardhi. Lakini kilima ni kirefu sana kiasi kwamba wakulima wanapaswa kupitia na kupanga ardhi ili waweze kujenga ngazi kuelekea kilima ili waweze kupanda mazao kwenye vilima.

Sawa. Kwa hivyo, unaweza kufikiria kwamba watu wanaoishi katika aina hii ya ardhi, hata wakiwa na maji haya yote, watakuwa na aina tofauti kabisa ya mtindo wa maisha kuliko mtu yeyote anayeishi chini kwenye uwanda wa pwani. Muundo wa ardhi ni tofauti sana.

Kwa hivyo tunapoelekea mashariki, sasa bado tuna milima, lakini tuna maji machache sana. Na kwa hivyo kwa sababu ya maji machache, tazama jinsi vilima hivi vilivyo vya rangi ya kahawia na tasa. Ni vigumu zaidi kuwa na kilimo katika vilima hivi. Upande wa mashariki tu, tuna mvua kidogo, maji kidogo. Kwa hivyo mbinu ya kilimo lazima iwe tofauti. Bado unaweza kulima, lakini sio sana, hatufanyi matuta kwenye vilima kama vile tunavyopata maji katika mabonde, na tunapanda chini kwenye mabonde. Tutaanza kuona uchungaji mwingi zaidi. Kwa hivyo kondoo na mbuzi wanaweza kuishi kwenye vilima hivyo.

Lakini si hayo tu kwa sababu sisi pia tuna jangwa. Kwa hivyo hii ni jangwa la Yudea. Hii ni nje ya jiji la Bethlehemu. Kama ungeendelea kwenda mashariki kutoka Bethlehemu, hii ni tasa zaidi kuliko picha ya mwisho niliyokuonyesha. Kwa hivyo, ilhali katika picha ya mwisho, ilikuwa tasa kidogo, lakini bado unaweza kufanya kilimo. Hapa nje, hakuna kilimo kinachowezekana kwa sababu ya udongo na kwa sababu hakuna mvua ya kutosha. Hii hapa nje ni eneo la ufugaji. Hii ni tofauti sana na uwanda wa pwani. Lakini sio hiyo tu.

Tunaweza kwenda chini kabisa kuelekea kusini mwao. Hapa ndipo tutaanza kuchukua ngamia, na ni tasa zaidi na kavu. Kuna mvua kidogo zaidi hapa chini. Kwa hivyo, fikiria nchi hii ya Israeli kama mahali penye utofauti mkubwa. Aina mbalimbali za mifumo ikolojia iliyopo, hubadilika mara kwa mara. Siku hizi, ukienda na kutembelea nchi ya Israeli, kimsingi unahitaji

kusafiri kama dakika 45 na kila kitu unachokiona nje ya madirisha au kila kitu unachopitia hubadilika kabisa.

Katika aina hii ya ardhi, ni vigumu sana kuwaunganisha watu kwa sababu watu wanaoishi katika ardhi kama hii wana ufikiaji tofauti wa ulimwengu wa nje. Wana mavazi tofauti, na vifaa tofauti vya ujenzi. Wanafanya kazi kwa njia tofauti kabisa. Wanaunda mtindo wa maisha wanaowasaidia familia zao kwa njia tofauti na watu walioko pwani au wakulima walioko milimani. Na kwa hivyo, watu wanaofanana huwa wanakusanyika pamoja, na ni vigumu sana kuwaunganisha katika eneo tofauti kwa sababu wana aina tofauti za mitindo ya maisha.

Tunaweza kuona jinsi nchi hii, Waisraeli wanavyojiandaa kuingia, nchi hii tayari imewagawanya watu kwa sababu katika Kumbukumbu la Torati sura ya 7, inaorodhesha aina za watu waliopo. Tayari kuna makundi saba tofauti ya watu, ambao tayari wapo, ambao hawajaungana, ambao si kama Edomu ambao si kama Moabu au Amoni. Hawajaunda aina yoyote ya serikali kuu kwa sababu mandhari inawagawanya.

Hili litakuwa onyo kwetu kwa sababu Waisraeli wanapoingia, wamekuwa wakizunguka-zunguka jangwani. Waisraeli wameundwa na makabila 12, na bado wanapaswa kuingia katika nchi hii, nchi yenye utofauti huu. Na bado wanapaswa kukumbuka kwamba wao ni kundi la watu mmoja, wenye Mungu mmoja - Shema Israeli. Hilo litakuwa changamoto kubwa kwa watu wanapoingia.

Kwa hivyo, tunapoanza kutazama tena , tunapokaribia sura ya 12, tutalazimika kuzingatia mawazo haya na jinsi Waisraeli wanavyoweza kuingia katika nchi yenye utofauti kama huo, ambayo kwa kawaida huwatenganisha watu na kuwatenga katika mifumo yao mbalimbali ya ikolojia. Wanawezaje

kubaki wameungana kama kundi la watu mmoja waaminifu kwa Mungu mmoja? Kumbukumbu la Torati lina mawazo ambayo tutalazimika kuyafikia katika sura ya 12.

Kumbukumbu la Torati 7 - Mungu kama Shujaa

Kwa hivyo hapa, katika sura ya 7, tunaona kwamba kuna kufanana na sura ya 12. Tutafika hapo. Tuliona kwamba kuna makundi mengi ya watu, na bado Kumbukumbu la Torati 7, hata katika sura hii, itawakumbusha watu, msiogope kwa sababu Mungu ndiye shujaa wenu, sivyo? Tayari tumeona hilo ni mada ya awali katika Kumbukumbu la Torati sura ya 1. Mungu ndiye anayetangulia, mbele ya watu wake. Kwa kweli, tunapata katika mstari wa 18, "Usiwaogope, watu wote walioko katika nchi. Mkumbuke Bwana, Mungu wenu, yale Bwana, Mungu wenu, aliyomtendea Farao katika Misri yote." Kwa hivyo tena, tunakumbuka, na tunakumbuka amri ya kutupa ujasiri wa kuingia katika nchi hii na kujua kwamba Mungu ndiye anayetutangulia.

Kumbukumbu la Torati 8 - Kukumbuka na Kusahau

Kwa hivyo tuendeleo hadi sura ya 8. Na kabla hatujahamia sura ya 8, tumekuwa tukizungumzia mengi kuhusu dhana hii ya kukumbuka na jinsi ilivyo muhimu. Kwa hivyo, hebu tuchukue muda tuangalie baadhi ya Kiebrania na tufikirie maana ya neno hili kwa hadhira ya awali, kwa hadhira ya kibiblia. Huenda likawa tofauti kidogo na jinsi tunavyolifikiria. Kwa hivyo, neno "kumbuka" ni zakar kwa Kiebrania. Na zakar inamaanisha "kujua kitu katika wakati uliopo," sivyo? Kwa hivyo, ni kuvuta kutoka nyuma ya akili yako hadi mbele ya akili yako, kukumbuka ni kuiweka ikiwapo, kuwa na ufahamu wa kitu katika wakati uliopo.

Kwa hivyo, kinyume chake "kusahau" si kusahau tu mahali unapoweka funguo zako au kusahau maelekezo ya kwenda kwenye duka lako unalopenda.

Sio aina hiyo ya kusahau. Kwa kweli ni kuacha maarifa. Kwa hivyo, ambapo zakar inavuta kitu mbele na kukiweka katika kumbukumbu yako, katika fahamu zako, kusahau ni kuacha maarifa hayo.

Tulizungumzia katika hotuba iliyopita jinsi katika Kumbukumbu la Torati, watu hawaambiwi kamwe kukumbuka sheria. Huna haja ya kukumbuka maelezo ya sheria zote, lakini unahitaji kukumbuka Mungu wako ni nani , matendo na matendo ya Mungu. Unahitaji kukumbuka historia yako. Na tulijifunza kutoka Kumbukumbu la Torati 6 sababu tunayofanya hivyo ni ili tuweze kuishi matendo yetu ya baadaye kulingana na Mungu ni nani na ili tuweze kuingia katika nchi na kuishi maisha ya wanadamu yaliyojaa katika nchi.

Kumbukumbu na Hisia

Sasa kumbukumbu pia imeunganishwa na hisia. Kwa hivyo tunapokuwa na kumbukumbu za matukio tunapovuta vitu mbele ya akili zetu. Waisraeli walipokuwa wakikumbuka yote ambayo Mungu aliwafanyia huko Misri, huja na hisia. Shukrani kwa Mungu, au hisia ya jinsi ilivyohisi walipokuwa wakikandamizwa na Wamisri. Kwa hivyo, kumbukumbu inaweza kuamsha hisia. Kwa hivyo, kumbukumbu na hisia zinapounganisha hili, sehemu ya hilo ni ili uweze kuungana, una uwezo wa kuhusisha hisia hiyo na mgeni katika hali kama hizo. Kwa hivyo wazo hili la kukumbuka na kukumbuka hisia limeunganishwa na tabia ya maadili ya Israeli. Mara nyingi huambiwa, "Kumbuka kwamba ulikuwa watumwa huko Misri." Na kwa sababu ya kumbukumbu ya ukweli kwamba walikuwa watumwa huko Misri, kumbuka jinsi hiyo ilivyohisi. Kumbuka hisia ilikuwaje ; kumbuka hisia uliyohisi wakati Mungu alipokutoa. Kwa hivyo utatenda kwa njia hiyo na watu kama hao wanaokandamizwa. Kwa hivyo, tutakumbuka hilo tunapopitia baadhi ya sheria.

Kumbukumbu la Torati 8 na Ustawi

Kwa hivyo ustawi katika sura ya 8, tutajifunza kwamba ustawi watu wanapoingia katika nchi; ustawi walioupata katika nchi unaweza kusababisha kujitegemea au kujitegemea ambapo wanaweza kuanza kufikiria kwamba wao ndio waliopata ustawi huo, badala ya kutambua na kukumbuka kuwa ni Mungu aliyewapa. Kumbukumbu la Torati 8 pia litatusaidia sana kulinganisha na kulinganisha uzoefu wao wa nyikani na uzao wa nchi wanayojiandaa kuingia.

Kwa hivyo tutaanza kusoma Kumbukumbu la Torati 8, mstari wa 1. "Amri zote ninazokuamuru leo, jihadhari kuzifanya, upate kuishi na kuongezeka, na kuingia na kuimiliki nchi ambayo Bwana aliapa kuwapa baba zako. Nawe utakumbuka njia yote Bwana, Mungu wako, aliyokuongoza jangwani miaka hii arobaini, ili akutweze, akujaribu, ajue yaliyo moyoni mwako, kwamba utashika amri zake au la. Alikunyenyekeza, akakuacha uone njaa. Alikulisha mana ambayo hukuijua, wala baba zako hawakuijua, apate kukujulisha ya kuwa mwanadamu haishi kwa mkate tu, bali mwanadamu huishi kwa kila kitu kitokacho katika kinywa cha Bwana. Nguo zako hazikuchakaa juu yako, wala mguu haukuvimba miaka hii arobaini. Hivyo, ujue moyoni mwako ya kuwa Bwana, Mungu wako, alikuwa akikurudi kama vile mtu amwadhibu vyovyote mwanawe."

Kwa hivyo kuna kumbuka jangwa lakini kumbuka uwepo wa Mungu kati yenu jangwani. Kuna utambuzi kwamba ilikuwa ngumu, lakini Mungu alikuwepo. Na kwa hivyo, unapokumbuka jangwa, kumbuka kwamba unamtegemea Mungu zaidi ya vitu vya asili vinavyokuzunguka. Mungu ni kama baba ambaye atawatunza watu wake.

Kumbukumbu la Torati 8:6 Picha za Nchi Nzuri Kama Edeni Tofauti na Jangwani

Kwa hivyo katika mstari wa 6 sasa, tutaanza kuchukua picha kuhusu nchi, tofauti na jangwa ambapo ilikuwa kali, mavazi yao yangepaswa kuchakaa na viatu vingepaswa kuchakaa, lakini hayakutofautiana. "Kwa hiyo, shika amri za Bwana, Mungu wako, upate kutembea katika njia zake na kumcha, kwa kuwa Bwana, Mungu wako, anakuingiza katika nchi nzuri." Hilo ndilo wazo la nchi nzuri tena, nchi yenye uwezo wa aina ya Edeni.

"Nchi yenye vijito vya maji, chemchemi, na chemchemi, zibubujikazo katika mabonde na vilima, nchi ya ngano na shayiri, mizabibu, mitini, na makomamanga, nchi ya mafuta ya zeituni, na asali, nchi utakayokula chakula bila uhaba, ambayo hutapungukiwa na kitu chochote; nchi ambayo mawe yake ni chuma, na milima yake maweza kuchimba shaba."

Nitasimama kwa muda hapa. Kumbukumbu la Torati litaendelea na kuzungumzia kuhusu Jihadhari kwa sababu unapoingia katika wingi huo, moyo wako utataka kumwacha Mungu. Kuwa mwangalifu kwa sababu iwe uko katika nchi ya wingi au katika nchi kama jangwa, lazima ukumbuke kwamba unamtegemea Mungu.

Kumbukumbu la Torati 8 na Kalenda ya Kilimo

Sasa baadhi ya orodha , si orodha ya bidhaa za ajabu tu ambazo Kumbukumbu la Torati linaorodhesha; Kumbukumbu la Torati linaorodhesha jinsi ardhi inavyofanya kazi.

Kwa hivyo, nataka kuwaonyesha kalenda hii. Kalenda hii iko hapa. Hii ndiyo njia yangu ya kuashiria mwaka wa kilimo. Kwa hivyo, kumbuka, watu hawa wanaishi kwa kutumia ardhi; riziki yao inategemea kuunganishwa kwa karibu na mahali wanapoishi. Wanafikiria ardhi kulingana na jinsi ardhi inavyofanya kazi na inavyofanya kazi. Kwa hivyo, wanapopanga wakati, hupanga wakati kulingana na aina ya shughuli wanazofanya kwenye ardhi.

Utagundua kuna miduara miwili tofauti. Kuna duara la ndani na duara la nje, na hilali, ambayo ni pengo kati ya miduara hiyo miwili, ni wakati ambapo una nafasi ya mvua. Kwa hivyo ni wakati pekee katika nchi hiyo ambapo unaweza kupata mvua. Watu watazungumzia kuhusu nchi ya Israeli au katika nchi ya kibiblia, kulikuwa na misimu miwili tu. Amerika Kaskazini, tunafikiria misimu minne. Lakini walifikiria misimu miwili msimu wa mvua na wewe una msimu wa kiangazi.

Sasa tuna herufi zinazozunguka mzunguko wa hii, au mzingo wa duara, na herufi huanza mbali, juu kushoto, tuna J na kisha JFMA. Kwa hivyo hizo ni kwamba zinawakilisha herufi za miezi ya Kiingereza ya mwaka – Januari, Februari, Machi, Aprili, Mei. Kwa hivyo, tungepanga kalenda kulingana na Januari. Januari 1, tunabadilisha kalenda, na tunaanza mwaka mpya.

Hilo halikuwa la kawaida kulingana na jinsi ardhi inavyofanya kazi, na kwa hivyo watu wa Israeli hawakupanga mwaka wao kulingana na Januari, ambayo ilikuja baadaye sana kwetu. Walifanya hivyo kulingana na wakati mvua zinaanza kunyesha. Kwa hivyo mnamo Septemba, Oktoba tuna mvua za mapema. Hii ina maana kwamba tumetoka tu katika msimu wa kiangazi, na tutapata matone haya mazuri ya mvua ya ukungu. Mnamo Septemba/Oktoba, faida ya mvua hiyo ni kwamba inanyesha polepole ardhini, inaingia kwenye udongo, na inaruhusu mkulima kutoka nje na kulima na kuvunja udongo mgumu ambao umeokwa vizuri wakati wa kiangazi. Kwa hivyo, mkulima anaweza kulima mnamo Novemba, na mnamo Desemba, wanatoka nje na kupanda mbegu shambani mwao. Na kisha kufikia Desemba, tutaanza kupata mawingu makubwa na makubwa ya mvua yanayopita. Kwa hivyo, hapa ndipo tunapomaliza Desemba, Januari, na Februari, unapata mvua nyingi zaidi ardhini. Kisha mvua itapungua, na unapata mvua chache zaidi na zaidi. Unapata dhoruba nyingi zaidi za ukungu tena. Na kufikia Machi, sasa tuna

mvua za masika. Huu ni msukumo mdogo wa mwisho wa maji katika mwaka wa kilimo ambao utaruhusu mazao ya mkulima kutoa mazao.

Kwa hivyo, tukigundua kuwa tuna kulima na kupanda mbegu mwezi Desemba ifikapo Machi, tunaweza kuanza kuvuna. Tunapoanza kuvuna, bidhaa ya kwanza kabisa ambayo iko tayari kuvunwa ni shayiri ambayo huchipuka Machi. Kufikia Aprili na Mei, tunaanza kupata mavuno yetu ya ngano. Na sasa, mwishoni mwa mavuno ya ngano, hatuna mvua tena. Kwa hivyo, ifikapo Mei hadi mwanzoni mwa Juni, mvua zimekoma kabisa na msimu wa kiangazi unapoanza.

Kwa hivyo, tuna joto la jua la kiangazi. Tunapofika Agosti, tuna zabibu zilizovunwa; tuna tini na komamanga. Matunda haya yote mazuri na ya ajabu ya kiangazi. Na mnamo Oktoba, karibu na wakati ambapo mvua za mapema zinaweza kuanza tena, tuna zeituni za kijani kibichi na zeituni nyeusi zilizovunwa. Kwa hivyo, mavuno ya zeituni ndiyo bidhaa ya mwisho inayochukuliwa kutoka ardhini kabla ya mkulima kuanza kalenda nzima tena.

Kwa hivyo, wakati huu hapa, mvua za mapema, hii itaashiria Rosh Hashanah, mkuu wa mwaka, mwanzo wa mwaka. Ingawa hivi ndivyo ninavyotaka tuangalie. Tutaendelea kurudi kwenye kalenda hii ya kilimo kwa sababu inajitokeza mara tu tunapofika kwenye sherehe zinazosherehekewa na Waisraeli. Lakini hivi ndivyo ninavyotaka tufikirie ni kwamba ikiwa hivi ndivyo ardhi inavyofanya kazi, hii ndiyo njia ya asili ambayo eneo la kilimo katika Israeli linafanya kazi. Hizi ni bidhaa asilia zinazotoka katika ardhi hiyo. Tunaweza kusikia uzoefu ambao Kumbukumbu la Torati linao na ardhi hii katika maelezo ya ardhi.

Kumbukumbu la Torati 8:7 Maelezo ya Nchi Nzuri

Kwa hivyo, turudi kwenye Kumbukumbu la Torati sura ya 8. Nitaanza

katika mstari wa 7, na haya ni maelezo ya nchi nzuri. "Ni nchi yenye vijito vya maji ya chemchemi na chemchemi, vimiminikavyo katika mabonde na vilima, nchi ya ngano na shayiri, mizabibu, mitini, komamanga, nchi ya mafuta ya zeituni na asali,

Je, umegundua chochote kuhusu orodha ya bidhaa hiyo? Bidhaa hizo? Zimepangwa kulingana na kalenda ya kilimo. Kwa hivyo, sio orodha ya nasibu tu inayosema unaingia katika nchi, na itajazwa na wingi wa kila kitu ambacho unaweza kutaka. Unaingia katika nchi; haya ni mazao ya nchi. Huu ndio mpangilio ambao yatatoka ardhini. Hiyo ndiyo nchi nzuri. Mahali hapa halisi ni nchi nzuri ambayo Mungu anakupa. Na ina uwezo wa kuwa nzuri, kama vile Edeni ilivyokuwa nzuri kwa watu.

Kumbukumbu la Torati 8:18: Ustawi unaweza kusababisha Kujitegemea

Kwa hivyo tunapofikia sura ya 8, tunaangalia wazo kwamba ustawi unaweza kusababisha kujitegemea, na kwa hivyo lazima wakumbuke historia yao kwa sababu wakiingia katika nchi hii yenye utajiri, mioyo yao inaweza kugeuka kutoka kwa Mungu.

Tuliona ulinganisho kati ya sanamu za nyikani na sanamu za nchi kavu. Tunapofika mstari wa 18, tuna wazo hili tena, "mkumbuke Bwana, Mungu wako, maana ndiye anayekupa nguvu za kupata utajiri, ili alithibitisha agano lake, alilowaapia baba zako, kama ilivyo leo."

Ukisahau, basi Kumbukumbu la Torati 8, ni Mungu anayekuruhusu kuingia. Hii yote ni kazi ya Mungu, kwa hivyo kuwa mwangalifu usisahau.

Kumbukumbu la Torati na Jaribu la Yesu Jangwani (Mathayo 4)

Kwa hivyo ili tumalizie hotuba hii. Kuna mambo kadhaa ninayotaka tuyafikirie tunapofikiria Agano Jipya. Kwa hivyo, unakumbuka wakati Yesu, kabla tu ya kuanza huduma yake ya hadharani, Yesu anatembea, anamkuta

Yohana Mbatizaji karibu na Yordani? Anabatizwa na Yohana Mbatizaji, kisha anaenda jangwani kwa siku 40. Kuna mengi ambayo Biblia haituambii kuhusu kuwa jangwani siku hizo 40. Yesu alifanya nini? Alifikiria nini? Tunajua kwamba alifunga, lakini ni nini kingine kilichokuwa kikiendelea? Hatujui kile ambacho waandishi wa Biblia hawatuambii. Hata hivyo, napenda, hasa kama msomi wa Kumbukumbu la Torati napenda kusema nadhani Yesu alikuwa akizingatia kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hiki ni kitabu muhimu kwa theolojia nyingi ya Israeli na Kiyahudi. Mungu ni nani? Je, tunamkumbuka yeye ni nani? Je, tunachagua kutenda kulingana na hilo? Kwa sababu Yesu anapojaribiwa, mambo ya kwanza yanayotoka kinywani mwake yote yanatoka katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati.

Kwa hivyo fungua pamoja nami; nitasoma toleo lililo katika Mathayo. Hebu tugeukie Mathayo 4. Kwa hivyo, inasema, "Kisha Yesu alipandishwa na Roho nyikani ili ajaribiwe na Ibilisi. Na baada ya kufunga siku 40 mchana na usiku, akaona njaa. Mjaribu akamwendea, akamwambia, 'Ukiwa ndiwe Mwana wa Mungu.'" Hebu tusimame kwa sekunde moja tu kwa sababu, katika Kumbukumbu la Torati, tayari tumegundua kwamba kuna mwana wa Mungu. Katika Kumbukumbu la Torati sura ya 1, Waisraeli wanaitwa mwana wa Mungu, na katika Biblia nzima ya Kiebrania; Waisraeli wanachukuliwa kuwa wazaliwa wa kwanza, mwana wa Mungu. Yesu sasa anachukua utambulisho huo. Na kwa hivyo kuna swali hapa la utambulisho ambapo mshtaki anamjia Yesu na kusema, "'Ukiwa ndiwe Mwana wa Mungu, amuru mawe haya yawe mkate.'" Lakini akajibu, 'Imeandikwa, mtu hataishi kwa mkate tu, ila kwa kila neno litokalo kinywani mwa Mungu.'

Tumesikia haya hapo awali. Hili linatoka katika Kumbukumbu la Torati 8 ni Kumbukumbu la Torati 8:3. Sasa, tunapozungumzia maandishi ya Agano Jipya, wakati wowote maandishi ya Agano Jipya yanaporejelea maandiko ya

Agano la Kale, hayarejelei tu sentensi moja iliyonukuliwa. Yanarejelea muktadha mzima. Kwa hivyo, wakati utambulisho wa Yesu unapohojiwa hapa katika jaribu la kwanza katika injili ya Mathayo, Yesu anajibu kwa Kumbukumbu la Torati 8:3, lakini angekuwa akirejelea sehemu nzima ya sehemu hiyo.

Kumbukumbu la Torati 8 lilikuwa nini? Je, unakumbuka jangwa dhidi ya sanamu za nchi kavu? Je, unakumbuka kwamba Mungu alitoa kwamba hata wakati mambo yanaonekana kuwa mabaya na tasa, Mungu ndiye aliyetoa riziki? Kwa hivyo, Yesu hapa anaenda, kama vile Mungu alivyotoa jangwani; Mungu ndiye anayetoa riziki kwa ajili yangu sasa.

"Kisha ibilisi akamchukua hadi mji mtakatifu, akamweka juu ya kinara cha hekalu, akamwambia, 'Ukiwa ndiwe Mwana wa Mungu, jitupe chini; kwa maana imeandikwa, 'Atawaamuru malaika wake kukuhusu.'" Ambayo inatoka katika Zaburi 91. Kwa hivyo, ananukuu Biblia pia. "Na mikononi mwao watakuchukua, usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe.' Yesu akamwambia, 'Kwa upande mwingine, imeandikwa. Usimjaribu Bwana Mungu wako.'" Hiyo ni nukuu kutoka Kumbukumbu la Torati 6, kutoka sehemu ya pili ya Kumbukumbu la Torati 6. Kwa hivyo rudi nyuma na useme: sehemu hiyo yote ya Kumbukumbu la Torati 6 inahusu nini: Nguvu ya Mungu, yeye ni nani, kumfuata Mungu bila kujali.

"Tena, Ibilisi akamchukua hadi mlima mrefu sana, akamwonyesha falme zote za ulimwengu, na fahari yake. Akamwambia, 'Haya yote nitakupa, ukianguka na kunisujudia.' Yesu akamwambia, 'Nenda zako, Shetani, kwa maana imeandikwa, Msujudie Bwana Mungu wako, na umtumikie yeye peke yake.'" Kumbukumbu la Torati 6:13 . Kwa hivyo chukua sehemu yote ya kwanza

ya Kumbukumbu la Torati 6. Hiyo yote ilikuwa nini? Kumbuka, kumbuka, na ufuate amri za Mungu.

Kwa hivyo, napenda kusema labda Yesu, alipokuwa nyikani, alikuwa akitafakari Kumbukumbu la Torati na Kumbukumbu la Torati lilikuwa ngome yake ya kukabiliana na majaribu aliyokabiliana nayo alipokuwa nyikani.

Kwa hivyo, kwa hotuba inayofuata, tutaendelea, na tutaangalia Kumbukumbu la Torati sura ya 9 hadi 11.

Huyu ni Dkt. Cynthia Parker na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hiki ni kipindi cha 4 kuhusu Kumbukumbu la Torati, sura ya 5 hadi 8.